

POGLED NA VRH MALOG RAJINCA

živ planinarski promet. Tada će turistika i tamošnjemu narodu postati vrelo gospodarske privrede, kao što je ona već dugo izdašan izvor blagostanja u Švicarskoj, u austrijskim alpinskim krajevima i u novije vrijeme kod naše braće Slovenaca.

4. Planinarstvo u zimi.

U novije doba počinje se razvijati i zimsko planinarstvo. Sve se više širi spoznaja, da je i zimi i lijepo i zdravo boraviti na planinama, osobito za vedrih sunčanih dana.

Sjaj sunca osobito razblažuje dušu planinarovu na gorskoj visini u zimsko doba. Ljeti ne osjećamo toga bajnoga svjetla, ili ne u tolikoj mjeri: tamne šume, sive stijene, zelenilo planinskih tratin, sve to upija ljeti sunčanu svjetlost, pa se ne osjeća tako jako, premda je sunčani žar u to doba jači radi više deklinacije. No zimi, kada bijeli snježni plašt prekrije zemlju, siplje se sjaj sa svih strana, a zrak je čist, jasan i proziran. Zato se i daleke gore zimi vide tako jasno, kao da su posve blizu. Uspne li se čovjek zimi na goru, krv mu počinje brže ključati, neka tajna sila napinje mu mišice i on se osjeća krepak i zdrav više nego u dolini. Lice mu se rumeni, a srce klikće od radosti.

Varaju se oni, koji drže, da je zimi u gorama hladnije nego u dolini. Istina je, da obično temperatura pada, kada se penjemo na visinu, po prilici svakih 200 metara za 1° Cel., napose za nevremena. Ali to pravilo ne vrijedi za jasnih zimskih dana, kada nema vjetra u planinama. U takve dane temperatura se diže s visinom uspona i to nad dolinom katkada na svakih 200 metara za 5° Cels. U višim gorskim sferama ne diže se tako rapidno, a iznad 2000 metara počinje opet padati. Često se dogadja, da zimi na srednjim gorama vlada viša temperatura nego u dolini. Tako je na našem Sljemenu za sunčanih dana kud i kamo toplije nego u Zagrebu. Te prednosti zime u gorama imaju veliku vrijednost u zdravstvenom pogledu. Zato su nastala u alpinskim krajevima zimska lječilišta i športska sastajališta, koja se tako živo posjećuju kao i alpinska ljetovališta u ljetnoj sezoni. Takova se zimska zračna lječilišta nalaze u Davosu, St. Moritzu, Arlbergu, Semmeringu itd.

I naši se planinari uspinju zimi na gore i naš gradski svijet priglio je zimski sport, a bavio bi se njime i više, da u nas ima više snijega i da je njegova bijela vlasta nešto trajnija. Jedino na našem Semmeringu, u Gorskom kotaru, zapada gotovo svake godine dubok snijeg i ostaje i po jedan ili dva mjeseca dana.

VRATA POD VRHOM MALOG RAJINCA

OZEBLIN

Piše. dr. Fr. Tučan.

(Svršetak).

Sunce je stalo da prevaljuje ostalu polovicu svoga puta, kadno prispešmo u Nebluje, gdje ćemo da se zaustavimo, da nahranimo i sebe i konje. Ima tu „gostionica”, lička gostionica, u kojoj naravski ne možeš ništa dobiti, do li vina, pive ili rakije. A mogao bi svega dobiti, kad naš čovjek ne bi bio naš čovjek. Ali on je indolentan do užasa. Jedva jedvice izmoliš, da ti bar kajganu pripravi. No zato pri sastavljanju računa nije škrta. Sto je to njemu, za jedno pet, šest jaja zatražiti dvije do tri krune. Već prama tome, kako mu se svidi. Kao da su se ti naši ljudi zavjetovali, da moraju s putnika kožu zguliti. A gule je nemilosrdno, kao da bi htjeli reći: koji te je vrag nosio amo u ove naše brdine! Čekaj, proći će te volja, da k nama zalaziš. I, zaista, čovjeka prodje volja...

Na dvoru se nešto naoblačilo. Sparno je. S bosanskih planina svaki čas muklo zatutnji. Sprema se na oluju. I ne znaš, bi li bilo bolje još koji čas pričekati, pa da vidiš, kako će se razviti oblačine, ili da krenemo smjesta u Lapac. Da Huzejina upitamo. Eno ga, gdje se izvalio pod šljivom i spava. U ovoj sparini spava!

— Ustaj, Huso, ne spavaj! Doba je. Mogli bi krenuti, da umaknemo.

— Ne spavam ja. Eto samo tako ležim i zatvorio oči. Lijepo to tutnji. Pa onda, kad čovjek ovako zažmri, sve je nekako ljepše. Jeste li čuli, čas malo prije, prepelicu. Aj, kako je pjevala! To se mora slušati onako drijemajući...

— Možemo li krenuti, Huso?

— Pa možemo. Vaša volja.

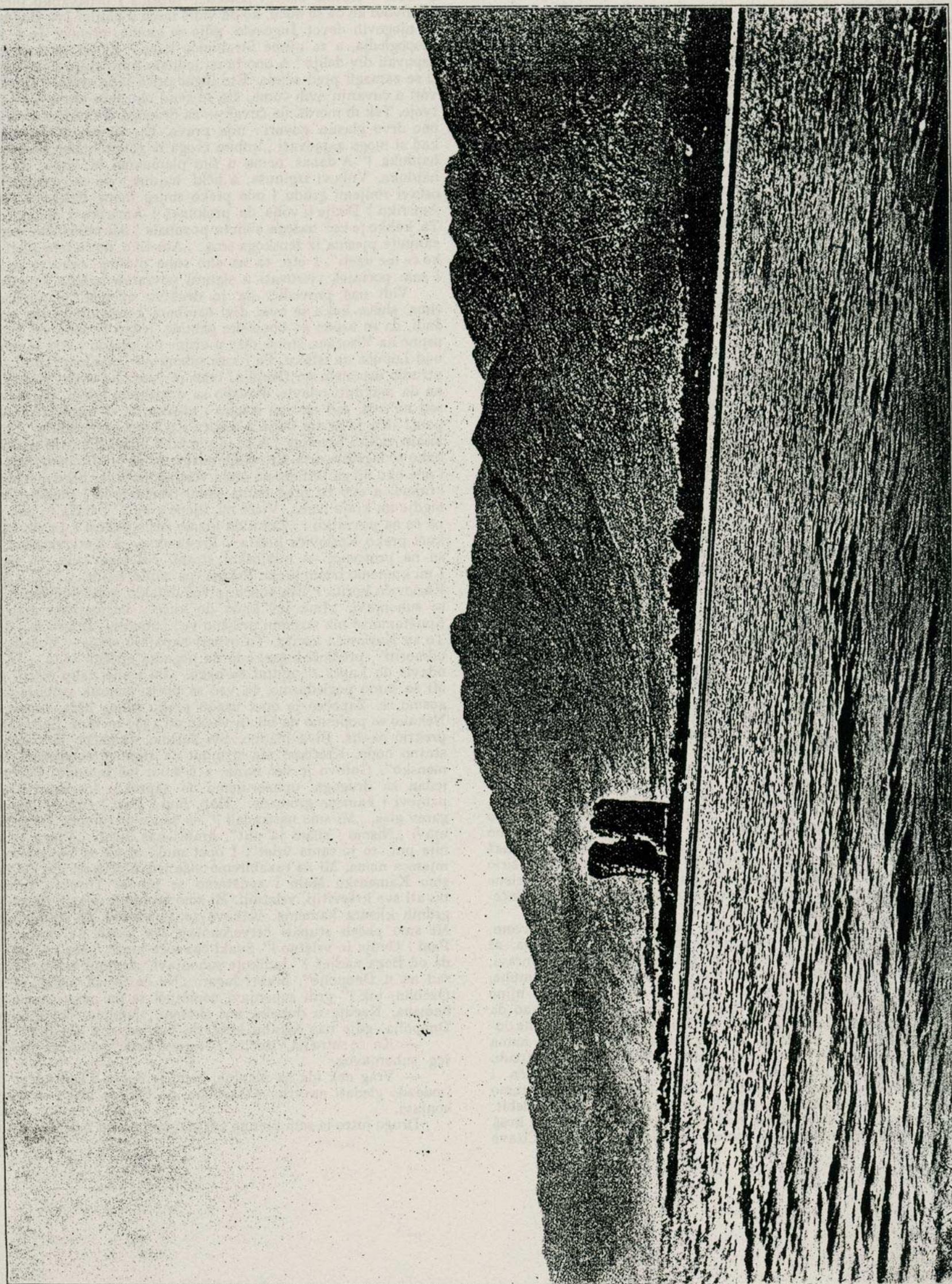
— Ali, kiša, oluja?

— Ne će to k nama. S one strane nikada amo ne dolazi.

I mi se zaputismo, sve uz brdo. Cesta je dobra, ali je sparina izmučila konje, pa se lagano pomicemo naprijed, naprijed u sve veće planine. Eno se već vidi Tičevi vrh, a iza njega kao da se pomalja plečati Ozeblin. Prošli smo mimo Kruga, prevalili Lapačka korita i eto nas u prosjeku izmedju Gologuša i Tišmana — ponad polja lapačkoga. Slika je velebna! Svud oko tebe zelene planine, visoke, visoke, bože mili, pravi gorostasi. A dolje pod tobom pukla ravnica, lijepa, pitoma, prekrivena zelenim livadama i plodonosnim usjevima. A sredinom te ravnice vijuga se bijela nit, duga, duga. Bijele se to

SNIMIO VJEROSLAV CVETIŠĆ.

POGLEĐA VELEBIT OD STAROGA GRADA

kuće, lapačke kuće. To je dolje na zelenoj ravni Lapac donji. Mi smo na cilju, a sutra zorom eto nas, gdje krećemo na najviše vrhunac okolnih planina — na Ozeblin...

Jutro je, rano jutro. Hladan vjetrić oštro popuhava, da je nužno zaogrnuti se u toplige ruho. Livade i polja prekrila debela rôsa, kao da je noćas kiša padala. Ovdje u ovom visokom dolu nema još sunčanih zraka, ali se zato vrhovi Ozeblina, Rudog Lisca i Kukâ nalaze već obasjani toplim suncem. Ima nas čitavo društvanje, što se spremilo na Ozeblin. Krenut ćemo kolima, onim dugim kolima, što sijeno voze, krenuti dolinom sve do Dnopolja. Odavle ćemo, da se uspнемo preko Vukosavice na ozeblinski vrh. A prilično je tegotan taj uspon. Jer dok na ostale planine našega krša, imenito one velebitske, vode putovi preko griča i kamene goleti, dotle su usponi na Ozeblin obrasli gustom, mekom travom, preko koje ne stupa nogu onako sigurno, kao preko vapnenih klisura. Pa još naša nogu, koja je već tako vikla krševitom kraju. I vučemo se lagano uz strme brdine, gotovo plazimo po tim travnicima. Sad se osklizne ovome, sad onome-noga i sav oblichen znojem dižeš se sa zelene trave. A vrhu još ni traga. Da je bar zamaći u šumu, što se tamo ponad nas stere, da izbjegnemo žaru sunčanom, u čiji smo dohvati eto netom zašli. Alaj pripiće! „Sad ćemo, sad na”, hrabri društvo lugar-provodič. Ali nikako da se dočepamo šumske hladovine. Daleko je, a strmina biva sve većom. „Ovdje je počivaljka”, teškom mukom izgovara suhonjavi jedan član našega društva i sjeda na oveću gromadu kamena, što se odozgo skotrljala amo. Umoran je, briše znoj i dahće. Mi se ostali smijemo, hrabrimo ga, no on samo puše i zuri pred se. Jamačno se kaje radi svoga „pothvata”. Ipak je komotnije po lapačkoj dolini, misli negdje. No eto nas i u šumi, lijepoj bukovoj šumi. Posebni onaj miris, što se razvija od trulenja lišća i granja, voljko se doima čovjeka, ma da nekako teško sjeda na grudi. U šumi nema puta. Lugar, naš provodič, tek onako „od oka” vodi nas cilju, pa ne pazi, kuda se ide. I mi stupamo za njim vjerno i poslušno, preskakujemo preko granja, što se salomljeno po zemlji isprekrižalo, provlačimo se kroz škarje od malina, kojih ovdje u velike ima, penjemo se preko natrulih panjeva, provaljenih stabala, znojimo se i mučimo se, ali ne smeta, na vrh moramo doći, na vrh Ozeblina, pa tu će biti onda dosta dno odmora. Lugar nam pripovijeda oficijelne lugarske ličke anegdote o medvjedima. Naravski, da je i on jednoga ubio! Eto baš u toj šumi, tu u „svemu reviru”. Uh, a bio je grdan, baš ko goveče. I neki dan je jednog video, ali mu je pobjegao. Pa neki mu vjeruju, neki ne vjeruju. On sebi jamačno vjeruje. A zašto ne bi, ako ga to veseli.

Pod našim nogama prašti granje i prestraši neku veliku ptičtinu. Ona zamahnu štropotljivo nad našim glavama i izgubi se negdje daleko u gustom granju. „Orlušina, orlušina”! skoro prestrašeno uskliknu naš suhonjavi suputnik „planinar”. „Nije orlušina, tetrijeb je to. Ima ih ovdje puno. Žoblu maline”, protumači lugar. „A očemo li skoro, na vrh”? — pitaju neki. — „Sad, samo, što nismo.”

Najednom se osjetimo na čistini. Prostrana lioada pruža se pred nama, a tamo na drugom kraju opet šuma. „Nije baš tako blzo vrh”, pomisli koji taj. „Eto, pogledajte tamo na desno” počeo naš vodj, „vđite one rovine. Sve je to izrovala divlja svinja. Ima li ih ovdje, ima, pa eto i skoro su tu bile, možda ovaj čas, ali su čule naše glasove, pa pobjegoše”. Zbilja, na livadi se video oveći komad rovine, posve sveže izrovane. Moralo ih je biti više komada, jer su oveću partiju izrovale. „Ma delaju nam štete velike. To su naše, lapačke livade, pa vidite, što su iz njih naredile. A ne smijemo im ništa. Da ih je slobodno ubijati, kao medvjede, već ih ne bi bilo. Ali lovni zakon! Ne smijemo ništa!” — tumačio nam lugar. I mi smo opet zašli u šumu. Strmina je postajala sve većom, uspon naporniji. Na toj strmini drveće je sve slabije, rijedje, sve se više svjetla oko nas širi. Vidi se, da smo već na domaku naše mete. „Eno ga, eno ga”! sav usopljen stade klicati poput Kolumbova brodara — naš suhonjavi, kad smo opet izašli na čistinu. Pred nama se zaista širo vrhunac Ozeblina. Kao po mekanome sagu, plazili smo preko zelene trave po strmini, da se što prije dočepamo najvišeg mjesa. I dočepali smo se!

Tu na vrhu, koji je sav obrastao gustom, mekanom travom, polegosmo, da se odmorimo, nahranimo, napojimo, a onda, da se okrijepljeni podamo užitku. Nad našim glavama lijetao roj mravi, po cvijeću, što se šaroliko svud oko nas razasulo, zuje pčele, muhe, ose, i one lijepe u živahnim bojama, kakih ne susrećemo kod njine rodbine po ravniciama, nestošno lijetaju sad amo, sad tamo, kao da su sretne u ovim visinama. A iz trave se širi miris, misis majčine dušice i opaja nas. Zaista, lijepo je u ovim visinama! Gore nad nama plavetno nebo, a oko nas i pod nama zelene brdine. Tamo na zapadu odmah ispred samog Ozeblina isprsila se vrletna Orlovača i Brusnić, a u daljini, kud ti jedva oko siže, daleko, daleko, tamo negdje kod mora u maglici sivoj polegla grdosija neka. To je Velebit. Uzduh je pun vlage, pa se slabo razbira. Ej koliko bilâ, koliko kosâ leži u gotovo paralelnim linijama izmed Ozeblina i Velebita! Čitave

planine. A izmed tih kosa steru se sad uzane sad široke ravnice. Ličku ravniču sa njenim Zirom gotovo i ne razabiraš, ali ti je za to tu pod nogama Krbava ravna — ravno polje Udbinsko, razbojište Derenčića bana. Ma ko bi mislio, da je preko ovih planina prešlo tursko kopito i sleglo se pod Udbinu ravnu. Na istočnoj, pa južnoj strani slika je puno lijepa. Tu se ističu bosanske planine, pa daleko dolje Dinarsko gorje. Ena Osječenice, Illice, Orlovice, ma ko bi ih sve izbrojio! Kako su se samo oholo podigle i šute mramorkome ko div junaci, ko ukleti gorostasti, koje treba da probude vile planinkinje, pa da zaigraju kolo krvavo. A ispod njih strjelimice protjeće Una i Unac i Sanâ i Pliva i Vrbas i stotine bistrih potočića, protiču i uspavanku pjesmu poj, ali divovi ko da se miču, ko da vidiš tamu u daljinu Jug Bogdana starog sa njegovih devet Jugovića, gdje se ganuo, prenuo. Je li ono Srdja Zlopogledja, a za njime Strahiniću bane? Ej bit će slobode, dižu se uspavali div-delije! A ono te na jednom ljuto stegnu oko srca, gotovo ti se zamagli pred očima. Eto lugar priča jade svoje. I čuješ, gdje govori o čuvanju ovih šuma, što se svud oko tebe steru, a te šume nisu tvoje. Tek ih moraš da čuvaš — za drugoga. I čini ti se ko da svako ono drvo glasno govori: nije pravo. Ej, lijepo, lijepo je ono bilo, kad si mogo zapjevati „ljubim tvoga iz gorice vuka i onoga ličkoga hajduka!” A danas nema u tim planinama ni vuka, ali ni ličkoga hajduka. Vukovi izginuše, a lički hajduk, da se nekako prehrani, ostavi rođenu grudu i ode preko sinjeg mora, daleko u Ameriku. U Ameriku! Dodje ti volja, da prokuneš i Ameriku i njenog obretnika. Ta koliko je već našega svijeta pozobala! Ali najednom, negdje blizu zamnije pjesma iz ženskoga srca: „Ameriko, ne cu tebe kleti, u tebi je ko će me uzeti”. I eto, ta naoko suha pjesma tako te se dojmi, da i sam počinješ vjerovati u sigurni povratak našega čovjeka...

Vidi naš provodič, da je društvo opojeno planinskim prizorma, sluša, kako se ovaj divi čarobnoj konfiguraciji tla, kako onaj žudi, da se uspne na bosanske planine, jedan bi želio već sutra da se uspne na Visočicu, što se diže u visine od hiljadu i više metara tik ponad Lopuca na istoku. Pa i sam suhonjavi „planinar”, koji se prilično utudio usponom na Ozeblin, tako je veseo na ovom visu, da mu se ne da maknuti odavle. Povalio se u mekanu travu, pa baca poglede sad na ovu, sad na onu stranu i nikako da se nagleda planinske ljetopete. „Ma ja živim dolje u Lapcu i gotovo sam ostario, a ovoga još nisam video! Sramota! A to je sve tako lijepo. Pa ovaj uzduh. Samo, kako se lagodno diše. Eto dalje misliš, da je pred tobom lapačko polje i one oko njega brdine, pa onda više nema brda, nego sve niski nizani krajevi, a evo tu pred nama samo izniču brda i planine, ma misliš nigdje im kraja nema. Vjere mi, lijepo gore!” I sluša to naš provodič, pa će na povratku: „Zašto da idemo istim putem? Ja ču vas dovesti kući preko Karlovića korita”. Pristanemo. A Karlovića korita posve su na protivnoj — udbinskoj strani. No lugar zna, pa neka vodi. I mi krenemo bilom preko Prkosa, pa hajde, hajde... „E, a gdje su ta Karlovića korita? Eto sunce je već umaklo, okasnit ćemo.” Uzbrigao se suhonjavi. „Ima još kada do kuće”, flegmatično dodaje lugar. Spuštamo se niz strminu prilično već izmučeni. Doveo nas do izvora. To su Karlovića korita. Tu ovčari napajaju stada. „Možemo se malo odmoriti”, predloži lugar, kao da pogadja općenu želju. „Je li daleko odavle do Lapca?” upitat će neko. „Pa i nije, tako četiri, pet ura”. Mi se samo pogledasmo, ta već se počeo sumrak približavati. Podigosmo se. Započeo je opet uspon preko suhog lišća, tegotan uspon. Nekako se popesmo na bilo u visinu od 1387 metara. Suton je prilično prekrio okoliš. Biva hladno. Svi šutimo. Jamačno je svima već dostatno hoda. Krećemo niz strminu na stanove čobanske „Malo Kamensko”. Gotovo je već mrak, a u šumi još tamnije. Već se držimo jedan za drugoga, upozorujemo na zapreke, što ih stvara granje, panjevi i kamene gromade. „Hop, hop! Pazi! čuje se svaki čas lugarev glas. „Mi smo nastradali!” — šapće od umora izmučeni suhonjavi. „Nismo; znam ja put”, hrabri nas lugar. „Vraga ti znaš. To nije put, to je sama vrlet”. I opet muk. Mrak se već posve spustio, mjeseca nema. Mi ne razabiremo više jedan drugog. Bit će zlo. Prošli smo Kamensko Malo i spuštamo se prema Trnovcu. Teren je stao bivati sve krševitiji, vrletniji. Mi smo se verali, plazili preko jamačno grdnih klisura kamenja. Kakove su to klisure, to nismo razabirali. Mi smo počeli stupati četveronoške sve jedan za drugim. „Hop! Pazi! Ovdje je vrletno!” Svaki čas više lugar. „Ma kud nas zavede, da od Boga nadješ?” jadikuje suhonjavi, „izginut ćemo. „Sad ćemo, sad na u Dnopolje”, hrabri lugar. „Ne će ovoga, valaj, više vidjeti Ozeblin, jok!” grdi suhonjavi uspinjući se na neku oveću gromadu kamena. Negdje u duboku noć skršeni, slomljeni dovukosmo se do Dnopolja, gdje nas čekahu kola, da nas odvezu u Lapac.

— Ko će sutra na Visočicu? — pita jedan samo da razdraži našeg suhonjavog.

— Vrag nek ide na planine. Meni je dobro i kod kuće. Ja mogu i odozdo gledati na vrhove Ozeblina, ne bilo ga više! — ljuti se suhonjavi.

Drugo jutro ja sam krenuo s Huseinom preko Zuleševice u Gračac.

PLANINARSKE VIESTI.

VRH MALOGA RAJINCA. U sjevernom Velebitu najviši je vrh Mali Rajinac (1699 m.), koji se stere na južno - zapadnom rubu prostrane vispoljane Jezera, koju okružuje cijeli niz gorskih vrhunaca, kao Zavižanski Pivčevac (a ne „Bičevac”, kako se piše u „Prirodnem zemljopisu Hrvatske”, uredio D. Hirc g. 1905.), Pliševica, Katalinac, Veliki Lom, Kuč, Kozjak. Na Mali Rajinac planinar se može uspeti iz Krasna ili od Oltara na cesti, što vodi od Sv. Jurja u Otočac. Prvi je put kraći i prohodniji. Iz Krasna vodi kamenita staza mimo sela Anići do podnožja gore, gdje počinje strm uspon po gustoj šumi preko gromada kamenja, što se odvalilo sa gorskog vrha i uz put se naslagalo. Međutim te gromade postaju rijedje i javlja se pločast kamen sa prirodnim stepenicama. Na sredini su puta pločasti kamenovi poredani u obliku stolaca i narod je to mjesto nazvao „Stocima”. Odavle do vispoljane ide put u zavojsima i traje po prilici jedan sat. Cijeli put od Krasna do prevale na početku Jezera može se prevaliti za dva sata. Sa prevale na visini od 1485 m. otvara se sjajan vidik. gorski pašnjaci „Jezera” steru se valovito u okrug od po prilici dva sata hoda, a obrubljuju ih imozantni gorski vrhunci. Čim planinar stupi na tu gorsklu livadu, prvi mu pogled na lijevoj strani pane na čunjasti i kameni vrh Malog Rajinca, koji je sve do pećinastog vrška obrastao rijetkom crnogoricom. Već se iz daleka zamjećuju medju crnogoricom imozantne stijene ispod samoga vrha. Vrh njegov tvore gromade velikog bijelog pločastog kamenja, kako se jasno vidi na fotografskim snimcima našega revnoga člana g. dra. I. Krajača, što ih donosimo u ovom broju. Sa podnožja do vrha nema uredjena puta. Tu se planinar mora penjati od klisure do klisure, od gromade na gromadu, pak putem prolazi kroz velika kamena vrata, kako se vide na fotografskom snimku. Tako se planinar mora verati sve do vrha, oko kojega se složilo u brid nekoliko gotovo okomitih ploča. S vrha Malog Rajinca planinar uživa prekrasni vidik na sve strane prama Lici i na more.

Na Velebitu ima malo tako romantičnih i slikovitih predjela, kao što je vispoljana Jezera sa okolnim gorskim vrhuncima, medju kojima se osobito ističe Mali Rajinac i svojim lijepim oblikom i sjajnim vidikom. Nedaleko od Malog Rajinca diže se Veliki Rajinac, koji se na oko čini višim, pa je s toga tako i prozvan, a u istinu je niži od Malog Rajinca.

POGLED NA VELEBIT OD STAROGA GRADA. Kad se putnik za lijepa vremena vozi parobrodom od Rijeke prama Dalmaciji, pruža se očima njegovim prekrasnim prirodnim prizorom. Pogled mu neprekidno zapinje na imozantnom i ogromnom gorju, što se stere ponad našega mora u dužini od kojih 150 kilometara (po prilici od Sv. Jurja iz Senja do gornjeg toka Zrmanje), a u širini od kojih 15—20 kilometara. To je vapneno i dolomitno gorje kršnoga Velebita, koji je tako bogat raznolikim osebinama, da ga možemo smatrati kao nešto zasebno u planinskom svijetu. A kako su ljepi i zamamne te najviše hrvatske planine! Kad ih čovjek motri, pomalja se pred njegovim očima bezbroj slika, sve jedna ljepša od druge. Neprestano se niže stup do stupa, piramida do piramide, obelisk do obeliska, a medju njima se slikovito izmjenjuju gromadne gole pećine, zeleni proplanci i šumovite uvale. A tek najviši vrhunci Velebita, od kojih svaki ima svoj osebni oblik! Poput gorostasa dižu se nebu pod oblake i svojom poput snijega bijelom bojom kupaju se u sjaju žarkoga sunca. Pogled na njih puno je zamarniji, nego li na obronke Velebita, koji se mjestimice strmo ruše prama moru i većinom su krševiti i goli. Od Sv. Jurja do Baga ima doduše gdjegdje nešto zelenila; ali od Baga do medje Dalmacije pusta je golet, koja se tužno doima putnika. Zato se oči njegove nehotice otkidaju od te žalosne pustoši i svračaju gore na slikovite vrhunce. Osobito je zanimljiv pogled na južni Velebit od Staroga grada, kako nam ga predočuje povećani fotografski snimak g. Vjekoslava Cvetišića u ovom broju „Plan. vjesnika“. Na slici se vide svi znatniji vrhovi južnog Velebita, napose litice Paklenice, Vaganski vrh, Sv. Brdo i vrhunci oko Dolaca, kao Crveni Kuk, Debelo brdo, Buljma itd. Tko hoće da se uspone na južni Velebit s morske strane, treba da parobrodom (pruge Rijeka-Obrovac) dodje do Vinnerca, odakle se može ladjicom prevesti (za pol sata uz cijenu od K 1.— po osobi) u Starigrad pod Velebitom. Iz Staroga grada vodi put u Paklenicu i njome dalje prama Dolcima, te u Malu Paklenicu, Sv. Brdo, Vaganski vrh i t. d.

RJEDAK VIDIK NA SLJEMENU. Poznato je, da se sa sljemenske piramide pruža krasan i dalek vidik, ako je zrak čist i obzorje posve jasno. Kako je iz iskustva poznato, to se često dešava zimi i u rano proljeće, a rijedje ljeti i u jesen. U ta dva godišnja doba može se takav vidik uživati redovno samo onda, ako se poslije jake kiše nebo naglo razvedri.

Početkom ove zime više je puta bio jasan i dalekosežan vidik

sa sljemenske piramide, a napose u nedjelju 8. prosinca. Toga dana sterala se po svim dolinama bijela magla, koja je izgledala kao valovje na morskoj pučini. Iz nje su virili vrhunci gora, viši od 800—900 m., kao što strše otoci iz mora. Zrak bio je čist i proziran, pa su se prostim okom mogli posve jasno i za tuto blizu razabirati pojedini vrhunci gora, kao Ojstrica, Planjava, Škuta i Grintavec u Savinjskim ili Kamničkim planinama, ili Triglav u Julskim Alpama, naš Rišnjak u Gorskom kotaru, pa Bjelolasica, Bitoraj, Viševica, Gola Plješivica i neke bosanske gore, a da o bližim vrhuncima, kao o Ivančici, Plješivici (samoborskoj), Sv. Geri, Kumu i Kleku i ne govorimo.

Planinari oštijega vida pače su tvrdili, da naziru gorski lanac Velebita lijevo od Triglava tirolske Dolomite sa Marmolatom, a između Obira i Savinjskih planina i visoke Ture sa Velikim Klékom (Grossglocknerom). Taj rijetki vidik trajao je od jutra do večeri i neki su ga planinari dva puta uživali: prije podne kod uspona i kod silaza u večer. Tko hoće da naraji oči krasnim i dalekosežnim vidikom od Triglava do Velebita i bosanskih gora, neka se zimi uspone na Sljeme, i to u dane, kada se u dolini i nad Zagrebom stere magla uz nisku temperaturu. U takve zimske dane na Sljemenu redovno sjaje sunce i sa piramide se pruža bajan i dalekosežan vidik na sve strane. Tako je n. pr. 10., 11. i 12. prosinca gusta magla prekrivala Zagreb, a na Sljemenu bili vedri sunčani dani.

DVIJE NOVE SLOVENSKE PLANINSKE KUĆE. Ove je godine slovensko planinarsko društvo otvorilo dvije nove planinske kuće: dom na Vršiću i Planinku na Pohorju. Vršić je najniži prelaz u istočnom dijelu Julskih Alpa. Tuda ide već od davnine prolaz iz Trente u Kranjsku goru. Upravo na vrhu sedla, na strani, koja je okrenuta prama Trenti, stoji nova planinska kuća, koja će biti zgodno ishodište za izlete na Mojstrovku i u skupinu Jalovca i Razora. Krasan je položaj te nove slovenske kuće. S obiju strana okružuju ju sive pećine gorskih gorostasa. Napose pruža se prekrasan pogled na gorostasni Prisojnik (2547 m.). U prizemlju nove kuće smještena je kuhinja, blagovaona, opskrbnikova soba i pivnica. U prvom spratu su 4 sobe s 2 postelje i 1 s 3 postelje. U drugom katu je skupna spavaonica sa 10 postelja i 1 soba sa 1 posteljom; dakle u svem 22 postelje. Ta je kuća svečano otvorena 4. kolovoza uz sudjelovanje velikog broja planinara i izletnika. U ime Hrvata je tom prigodom pozdravio slovenske planinare i čestitao suds. vijećnik dr. V. Čačić. Ta će kuća bez sumnje podići slovensko planinarstvo u onim krasnim krajevima, a zgodna je i za zimski sport, jer je lako pristupna i ima lijep položaj. Nova kuća stoji pod upravom planinarske podružnice u Kranjskoj Gori, koja ima najviše zasluga za gradnju toga planinarskog skloništa. Hrvatskim planinarama preporučujemo, da buduće sezone što brojnije posjećuju tu novu kuću. Ishodište je Kranjska Gora, stanica na pruzi Ljubljana-Trebiž (Tarvis). — Dne 8. rujna otvorena je nova kuća Podravske podružnice S. P. D. kraj Ruške kuće kod Sv. Areha na Pohorju. Ta je kuća namijenjena ljetovalištarima i onim planinarama, koji ljeti hoće da više dana mirno probave u krilu gorske prirode. Ruška kuća ima naime samo skupnu spavaonicu. Nova kuća ima u prizemlju kupaonicu za mrzle i tople kupelji i sobe sa 2 i 3 postelje. U prvom katu su 2 sobe s jednom posteljom i balkonom. Nova je kuća nazvana „Planinkom“.

KAKVO JE LJETOS BILO VRIJEME NA TRIGLAVU. Slovenski „Planinski Vestnik“ donosi u 10. broju ovo zanimljivo izvješće o vremenu na Triglavu od 1./VII.—15./IX. 1912.: u s r p n j u bilo je lijepo vrijeme 5., II., 12., 18., 23.—28. Kišnih dana bilo je 15, maglovita 3, 2 puta je padao snijeg (21. i 22.). Oluja bila je 1., vihar 29. Prevladavali su sjeverni vjetrovi (17 dana), a za planinarstvo bilo je vrijeme povoljno od 23.—28. Oborine bilo je 162.2 mm., srednja mjeseca toplina + 6°C. — U k o l o v o z u s u prevladavali sjeverni vjetrovi, ali je vrijeme uopće bilo za planinarstvo nepovoljno. Zato je i posjet planinske kuće na Kredarici u tom mjesecu bio mnogo manji, nego se očekivalo. Samo su nekoliki pojedini dani bili lijepi. Kišnih dana bilo je 16, 6 puta je sniježilo, 2 dana je bjesnio vihar, jedamput padala tuča, po jedamput bila je oluja i magla. Oborine bilo je u 16 dana 314.7 mm., najviše 7. kolovoza : 87.6 mm. Srednja mjeseca toplina bila je 3.8°C.; toplomjer se nije nikad digao iznad 10, a pod ništicom bio je 6 puta. — U r u j n u padala je kiša (od 1.—15.) 13 dana, a uz to padao snijeg, i dan bjesnio vihar bez kiše, i dan (5. rujna) bio je lijep. Snijega je palo do 40 cm. Srednja mjeseca toplina — 2.6°C.; samo 5. rujna bio toplomjer nad ništicom. Zbog lošeg vremena opskrbnik je 16. rujna zatvorio planinarsku kuću. Iz toga se izvješća vidi, da je ljetos u 2 i po mjeseca na Triglavu bilo tek oko 15 lijepih dana.

Slično je vrijeme ljetos bilo i na drugim alpinskim vrhuncima, a nije bilo mnogo bolje ni na našim nižim planinama. Uopće minimalna je godina bila nepovoljna u planinarskom pogledu.

Veliki izbor perzijskih sagova, tkanina za pokutovo i zastora

Zagreb, Jelačićev trg 28.

ODGOVORNI UREDNIK VLADIMIR LUNAČEK

Filip Haas i sinovi c. kr. povl. tvornice sagova i tkanina za pokutovo

NAKLADA, KLIŠEJI. I TISAK DIONIČKE TISKARE U ZAGREBU